

(Rsl, I, 1959, p. 27—30; comunicare la cel de-al IV-lea Congres internațional al slaviștilor, Moscova, 1958), XVII. *Despre valoarea slovei k în cele mai vechi texte românești* (SCL, X, 1959, nr. 1, p. 101—104), cu un *Adaos* (SCL, XII, 1961, nr. 4, p. 577), XVIII. *Despre limba slavă a hrisoavelor muntenești din sec. al XIV-lea — al XV-lea* (SCL, XII, 1961, nr. 1, p. 91—94)¹.

La acestea se adaugă următoarele articole consacrate aceleiași problematici: I. *Controverse balcanice asupra tratamentului diftongilor cu licvide în elementele slave meridionale din limba română* (1960), II. *Asupra tratamentului v. sl. o în limba română* (1963), III. *Observații asupra categoriei genului în limba română* (1959), IV. *Observații asupra palatalizării consoanelor în limba română* (1961—1962), V. *Despre regula comutării în fonologie* (1961), VI. *Împrumut sau dezvoltare proprie?* (1961)², VII. *La situation du roumain parmi les langues balkaniques* (extras din *Славянска филология*, III, Sofia, 1963, p. 171—180; comunicare la Cel de-al V-lea Congres internațional al slaviștilor, Sofia, 1963).

Constatăm, așadar, că autorul s-a preocupat mai ales de o serie de probleme dificile ale raporturilor lingvistice slavo-române: etimologii «slavo-române» (*sută, cumătru, Crăciun* etc.) — cărora le face o analiză detaliată, propunând soluții proprii, de cele mai multe ori acceptate de cercetătorii ulteriori sau, în tot cazul, luate în considerație; aspectul fonetic al celor mai vechi elemente slave meridionale în limba română și problema datării lor; influența slavă în sistemul fonetic și morfologic al limbii române și cazurile de evoluție paralelă cu limbile balcanice; limba slavonă în Țările Române și grafia chirilică în vechile texte românești. Cercetătorii actuali ai raporturilor slavo-române nu se pot dispensa de studierea amănunțită a bogatului material și a ideilor formulate de acad. Al. Rosetti în cele 25 de articole consacrate problemei raporturilor slavo-române. Două dintre ele au constituit comunicări la congresele internaționale de slavistică din 1958 și 1963, fiind întâmpinate cu mult interes de reprezentanții slavisticii internaționale.

Sprijinindu-se pe aceste cercetări de detaliu și sintetizând cu mult discernământ rezultatele obținute în studierea raporturilor lingvistice slavo-române de numeroși lingviști români și străini, acad. Al. Rosetti a adus o contribuție însemnată în slavistica românească prin volumul al treilea al *Istoriei limbii române*, consacrat influenței sud-slave răsăritene (slavo-bulgare) asupra limbii române, volum apărut pînă acum în cinci ediții, ceea ce reprezintă un record pentru o carte de lingvistică. Pentru a nu repeta aici ceea ce am scris în altă parte despre această carte³, subliniem doar că ea reprezintă o temeinică sinteză originală a chestiunii, care ușurează în mod considerabil cercetările ce se vor face în acest domeniu și care realizează o expunere sistematică și bine documentată a bogatei problematice a relațiilor lingvistice slavo-române în epoca veche.

În sfîrșit, domeniul «filologiei slavo-române» este atins printre altele, în volumele *Limba română în secolele al XIII-lea — al XVI-lea* (București, 1956) și *Istoria limbii române literare*, I (în colaborare, București, 1961).

În primul, acad. Al. Rosetti fundamentează interpretarea fonetică a slovelor chirilice întrebuițate în vechea scriere românească (p. 15—26) și pune la contribuție datele documentelor de cancelarie scrise în slavonă, alături de cele redactate în limba latină, pentru istoria limbii române în secolele al XIII-lea

¹ Retipărit, cu un *Post-scriptum*, în *Anexă* la ILR III⁵, p. 117—121.

² Reproduse, de asemenea, în *Anexă* la ILR III⁵, p. 109—117 și 122—129.

³ SCL, VII, 1956, nr. 1—2, p. 140—143; Rsl, IV, 1960, p. 9, 16; volumul de față, p. 271.